

Interview Van Iperen (toeleverancier)

Team akker- en tuinbouw

Wat betekent Genoeg Breed voor een toeleverancier als Van Iperen?

"Deze betekenis is tweeledig. Aan de ene kant levert Genoeg Breed een belangrijke bijdrage aan een eenvoudiger wijze van toelating van GNO's. Voor een leverancier is het zeer belangrijk om in de advisering en verkoop van gewasbeschermingsmiddelen met een breed pakket aan toegelaten middelen te kunnen werken. Aan de andere kant maakt Genoeg Breed, gezien hun werkwijze en doelstelling het ook voor een innovatieve leverancier mogelijk om aan GNO- productontwikkeling te doen gecombineerd met een officiële toelating."

Hebben jullie ook in de open teelten ervaring met het gebruik van natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen of blijft het gebruik beperkt tot de glastuinbouw? Zo ja, kunt u een voorbeeld noemen?

"Ja, ook in de open teelt hebben we ervaring opgedaan met GNO's en het inzetten van biologische bestrijders: o.a. Ferramol, Nemaslug, Xentari, Turex, Carpovirusine, Madex, Mycotol, Contans WG, RAK -3, en Spruzit. Van Iperen ging als eerste de praktijk in met het inzetten van sluipwespen voor de luisbestrijding in aardappelen. Hiermee zijn zeer positieve ervaringen opgedaan. Daarnaast hebben we zo'n zes jaar geleden een aantal uitgebreide blokkenproeven aangelegd in spruitkool. Het doel van de proef was het screenen van plantversterkende middelen op het effect m.b.t. schimmelinfecties en de werking van o.a. Xentari. Met name witte roest was een niet meer te bestrijden schimmel door het ontbreken van het middel Daconil. Ook koolwittevlieg werd in bepaalde regio's onbeheersbaar.

Kortom als oplossingsgericht, innovatief bedrijf pakken wij de inzet van GNO's actief op, maar hun bijdrage aan het gewenste kwaliteitsniveau van te oogsten product wordt kritisch bekeken. Hierbij speelt ook de prijs - kwaliteitverhouding van het middel een rol van betekenis."

Bent u het eens met de stelling dat de toekomst van een natuurlijk middel staat of valt met de kennis van de adviseur?

"Ja, van harte. Allereerst is het noodzakelijk als adviseur de juiste toepassingsomstandigheden te kennen om de prestaties van een middel maximaal tot zijn recht te laten komen. Daarnaast is het heel belangrijk te weten welke chemische middelen niet of zelfs helemaal niet in combinatie met een GNO gebruikt kunnen worden. Ook het moment van inzetten (preventief) is vaak in grote mate bepalend voor het resultaat. Kortom; deze producten vragen bijna altijd een zeer deskundige begeleiding!"

Vraagt het adviseren van natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen lef van een adviseur?

"Jazeker. Als je lef vertaalt in het nemen van verantwoordelijkheid, zowel op maatschappelijk als op bedrijfseconomisch vlak. De eerlijkheid gebied te zeggen dat het prestatieniveau van de meeste van deze middelen op een ander niveau ligt dan van de synthetische middelen als ze niet op een zorgvuldige manier worden toegepast. Er moet dus sprake zijn van een goed samenspel tussen adviseur en toepasser. Met name in een buitenteelt ben je als gebruiker van zo'n middel minder verzekerd van het gewenste resultaat. Daarmee neem je extra risico's als adviseur omdat je heel vaak wel op het resultaat van je advies wordt afgerekend."

Bestaat er een verschil tussen de mogelijkheden van natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen in de akkerbouw, de vollegrondsgroenten en de glastuinbouw?

"Volgens ons wel. Als adviseur in de buitenteelt leef je met het beeld dat in een moderne kas de beheersing van de meeste teeltomstandigheden beter te sturen en daarmee te beheersen zijn. Buiten ervaar je (aan den lijve) dat je veel sterker afhankelijk bent van niet te beïnvloeden factoren zoals het weer, die wel in sterke mate bepalend zijn voor het resultaat."

Op welke wijze kan Agrodis bijdragen aan het stimuleren van het gebruik van natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen?

"Door te werken aan een goede communicatie tussen overheid, fabrikant, handel en adviseurs. De adviseur is en blijft het aanspreekpunt van de teler. Een teler laat zich, zo blijkt uit recent onderzoek, zich voor 80 - 90 % adviseren door de adviseur van de handelaar. Het kennisniveau bij die adviseur is dan ook bepalend voor het inpassen van natuurlijke middelen. Agrodis kan, als belangenbehartiger van de Nederlandse gewasbeschermingshandel, zorg dragen voor een juiste opleiding van deze adviseur. Een goede samenwerking en stimulering vanuit overheid en fabrikanten is hierbij onontbeerlijk."

COLOFON

GENOEG BREED IS EEN SAMENWERKINGSPROJECT VAN CLM, PLANTENZIEKTENKUNDIGE DIENST EN CTB IN OPDRACHT VAN HET MINISTERIE VAN LNV.

INFORMATIE OVER GENOEG BREED:

CLM

JORIS VAN HERK

T 0345 470 762

E JVANHERK@CLM.NL

PLANTENZIEKTENKUNDIGE DIENST,
LOKET KLEINE TOEPASSINGEN

T 0317 496 861

E LOKETKLEINETOEPASSINGEN@MINLNV.NL

WWW.GENOEG.NET

LAY-OUT: F. DE GROOT (CLM)

FOTO'S: T. VERMEULEN, Y. GOOIJER, A. KOOL (CLM)

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

GENOEG BREED

NIEUWSBRIEF GENOEG BREED, NUMMER 3, JULI 2006

GENOEG Breed: stand van zaken

Langere looptijd

Het project Genoeg Breed heeft inmiddels bijna twee van de geplande 3,5 jaar middelen begeleid. Om goede begeleiding van de huidige middelen in het project te kunnen garanderen is de gestelde einddatum van het project - 31 december 2006 verzet naar 31 december 2007.

Hoewel de looptijd van het project verlengd is, kunnen nieuwe aanvragen niet meer gehonoreerd worden. We richten ons nu op de huidige middelen waarvoor een overeenkomst is afgesloten en op die middelen waarvoor nog gesprekken lopen.

Tussenstand

Eén van de doelen van Genoeg Breed is om voor tien middelen een toelatingsaanvraag in te dienen bij het CTB. De aanvrager blijft hierbij zelf aan het stuur. Hoe ver zijn we gevorderd?

Zoals gemeld in de vorige nieuwsbrief, was voor zes verschillende middelen een overeenkomst getekend met een aanvrager. Van deze middelen zijn er vijf inmiddels verder gevorderd in de dossiervorming. Het afgelopen half jaar zijn expertmeetings georganiseerd en is gewerkt aan deugdelijkheidsonderzoeken om de aanvraagdossiers verder te onderbouwen. Eén middel is inmiddels zover dat de toelatingsaanvraag kan worden ingediend en een ander middel lijkt bijna zover te zijn. Het gaat hierbij om een feromoon voor de fruitteelt en een natuurlijk gas voor de akkerbouw.

Overigens is één middel afgefallen waarvoor een overeenkomst was afgesloten. Het knelpunt in dit dossier, het benodigde aantal residuproeven, bleek niet met expert-judgement verlaagd te kunnen worden.

Op dit moment is nog overleg met diverse aanvragers om de resterende vier plaatsen bezet te krijgen. Waarschijnlijk dat op zeer korte termijn met één aanvrager in ieder geval een overeenkomst wordt aangegaan.

Overleg klankbordgroep

Op 16 maart jl. is de klankbordgroep voor de derde keer bijeengekomen. Vertegenwoordigers van LNV, VROM, SZW, Agrodis, Biologica, Nefyto, LTO bespraken samen met het projectteam (CLM, PD en CTB) hoe Genoeg Breed in de toekomst voortgezet kan worden. Het projectteam heeft hiervoor verschillende opties genoemd en deze zijn van commentaar voorzien door de klankbordgroep.

Uit de bijeenkomst bleek dat bij voorkeur de volgende opties in een vervolgpriject moeten worden opgenomen:

- Continuering van de begeleiding en subsidie; het project verlaagt de drempel voor aanvragers voor het doen van een toelatingsaanvraag. Met name voor nieuwe aanvragers is deze steun van essentieel belang.
- Inzetten van een consultant; een consultant kan duidelijkheid scheppen in de aanloop naar de aanvraag (inzicht in procedures, inzicht in knelpunten) en na indienen van de aanvraag (dossier completeren). De consultant is op afroep beschikbaar en kan inspringen op het moment dat zijn/haar kennis nodig is.
- Inzicht bieden in de kosten voor het dossier: dit is voor de aanvrager een 'black box' en daarmee een belangrijk knelpunt.

Het projectteam gaat aan de slag met verdere uitwerking van het vervolgpriject.

Succes voor Genoeg-middelen

De middelen die met steun van Genoeg inmiddels zijn toegelaten staan sterk in de belangstelling. Zo is in de Bommelerwaard het middel Botanigard in de sierteelt toegepast ter vervanging van een chemisch middel dat het oppervlaktewater te veel vervuilde. Onder impuls van het drinkwaterbedrijf dat water uit de Bommelerwaard gebruikt voor drinkwater (Duinwaterbedrijf Zuid-Holland) zijn glastuinders er mee aan de slag.

WISSELING VAN DE WACHT

DE PROJECTLEIDING VAN GENOEG BREED IS GEDURENDE HET PROJECT UITGEVOERD DOOR PETER LEENDERTSE EN TYCHO VERMEULEN VAN CLM. VANAF MEI 2006 HEBBEN ZIJ HET STOKJE OVERGEGEVEN AAN JORIS VAN HERK EN YVONNE GOOIJER.

OM DE CONTINUÏTEIT VAN HET PROJECT TE WAARBORGEN, BLIJVEN ZOWEL PETER ALS TYCHO OP DE ACHTERGROND MEE-DENKEN MET GENOEG BREED.

CONTACTGEGEVENS

JORIS VAN HERK
T 0345 470 762
E JVANHERK@CLM.NL

YVONNE GOOIJER
T 0345 470 719
E YGOOIJER@CLM.NL

Wat gebeurt er over de grens?

Deze keer: Frankrijk

Ook in Frankrijk is er belangstelling om de beschikbaarheid van 'alternatieve' bestrijdingsmogelijkheden te vergroten. Het gaat dan o.a. om het ontwikkelen van slimme strategieën om het gewasbeschermingsmiddelengebruik terug te dringen. Zo wordt gewerkt aan het verder ontwikkelen en het voor de praktijk beschikbaar maken van bijvoorbeeld lokvallen voor het wegvangen van insecten. De insecten worden door de feromonen aangetrokken en met behulp van een (kleine hoeveelheid) insecticide gedood.

Daarnaast is er de politieke wil om ook op toelatingstechnisch terrein het aanvragen van toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen van natuurlijke oorsprong te bevorderen. Tot nu toe was het zo dat de aanvraagkosten voor chemische middelen en gewasbeschermingsmiddelen van natuurlijke oorsprong gelijk waren.

Per 1 juli 2006 gaan de aanvraagkosten in Frankrijk omhoog maar er wordt over gedacht om voor de groep van GNO's een uitzondering te maken zodat de kosten op hetzelfde niveau blijven.

Wat betreft de vierde lijst-stoffen is Frankrijk de Lead Rapporteur Member State voor de groep van plantextracten. Inmiddels is er een werkdocument met data-eisen voor werkzame stoffen op basis van planten of plantextracten. In Frankrijk heeft in 2005 het middel Stifénia een voorlopige toelating gekregen en kan worden ingezet voor de bestrijding van echte meeldauw in druif. De werkzame stof van dit middel wordt uit het zaad van fenegriek (een Leguminosae) geëxtraheerd.

Ontwikkelingen wet- en regelgeving

DE WET- EN REGELGEVING ROND DE TOELATING EN HET GEBRUIK VAN BESTRIJDINGSMIDDELEN IS VOLOP IN ONTWIKKELING, ZOWEL OP NATIONALE ALS EUROPESE SCHAAL. HIERONDER GAAN WE OP EEN AANTAL RELEVANTE ONTWIKKELINGEN IN.

De RUB in de toekomst

In 1962 is de Bestrijdingsmiddelenwet 1962 (kortweg de Wet) van kracht geworden. Deze wet regelt de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. In de loop der jaren is deze wet aangepast en aangevuld, onder andere met de Regeling Uitzondering Bestrijdingsmiddelen (RUB). Deze RUB regelt dat de Wet niet van toepassing is op de genoemde bestrijdingsmiddelen (of groepen van bestrijdingsmiddelen) voor de genoemde toepassingen.

Het gaat dus wél om bestrijdingsmiddelen, maar ze zijn uitgezonderd van toelating omdat ze wenselijk zijn. Tevens kan op grond van hun gebruik en karakteristieken aangenomen worden dat het gebruik van de vrijgestelde toepassing veilig is voor mens en milieu.

Momenteel wordt er gewerkt aan een nieuwe wet voor de toelating, het gebruik en het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en biociden: de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Als deze wet van kracht wordt - de verwachting is binnen anderhalf jaar - vervalt de oude Bestrijdingsmiddelenwet en tegelijkertijd de RUB.

Een nieuwe RUB kan niet gemaakt worden omdat deze op den duur niet in overeenstemming zal zijn met de Europese Gewasbeschermings- en de Biocidenrichtlijn. Om toch een vergelijkbare voorziening te treffen, is er in artikel 129, vijfde lid van de nieuwe wet gekozen voor een overgangsbepaling die regelt dat de RUB middelen van rechtswege zijn toegelaten tót het moment dat het College de toelating intrekt, wijzigt of toelaat op basis van artikel 35 of 55 van de nieuwe wet. Uiteraard is dit alleen mogelijk voor middelen op basis van "oude" werkzame stoffen die nog niet op Annex I van de Europese richtlijn staan; na plaatsing dwingen de richtlijnen immers tot volledige toetsing.

Voor de toekomst houdt dit in dat de huidige RUB middelen ook na inwerkingtreden van de nieuwe wet toegelaten blijven, maar dat er geen nieuwe RUB middelen toegelaten kunnen worden.

EU-ontwikkelingen

Zoals bekend: toetsing van alle bestrijdingsmiddelen is nodig voordat een toelating verleend kan worden. Dit is zo geregeld in de Europese richtlijnen voor gewasbeschermingsmiddelen (91/414/EEG) en biociden (98/8/EG). Zoals gezegd zijn deze Europese richtlijnen momenteel onder revisie en wordt er gewerkt aan een nieuw EU-toelatingsregime.

In de nieuwe werkwijze zal meer dan momenteel, gewerkt worden met een zonale beoordeling van werkzame stoffen en met name middelen. Een middel wordt dan beoordeeld voor een zone van Europa en niet meer voor een specifiek land. Wel kan een land, bijvoorbeeld Nederland, van de Europese toelating afwijken in verband met nationaal-specifieke omstandigheden. Voor Nederland zijn dit vooral het drinkwatercriterium, de uitspoeling, persistentie en blootstelling van de toepasser.

De nieuwe Europese wetgeving regelt verder dat, anders dan nu, er meer gekeken wordt naar de karakteristieken van de middelen en de werkzame stoffen. Er komen drie categorieën:

1. middelen met een laag risico profiel (veilig voor mens en milieu) die een toelating krijgen voor 15 jaar.
2. middelen met een normaal risico profiel, vergelijkbaar met het overgrote deel van de middelen die momenteel toegelaten worden. Deze middelen worden toegelaten voor een periode van 10 jaar.
3. middelen die een op termijn ongewenst risicoprofiel hebben. Deze middelen worden voor een kortere tijd toegelaten (maximaal zeven jaar) en voor deze middelen wordt bekeken of er geen (chemische of niet-chemische) alternatieven zijn. Als er alternatieven zijn dan zal de toelating van het middel beëindigd worden.

Het toelatingsproces kan dan gezien worden als een gang met diverse deuren. De eigenschappen van het middel bepalen welke deur men moet nemen voor het aanvragen van een toelating.

Voor de middelen met laag risico profiel, zoals de RUB middelen, wordt nu internationaal hard gewerkt aan het opstellen van de dossiervereisten en het vastleggen van de manier waarop deze middelen beoordeeld moeten worden. De dossiervereisten en wijze van beoordelen voor de middelen met een normaal risico profiel zijn al vastgelegd en hier hoeft niet veel meer aan te gebeuren. Hetzelfde geldt voor de middelen met een hoog en op termijn ongewenst risicoprofiel. Deze worden op dezelfde wijze beoordeeld als nu gebeurt, met het verschil dat er tevens gekeken gaat worden of er alternatieven zijn.

De nieuwe Europese wetgeving laat nog een aantal jaar op zich wachten. Tot die tijd zijn de huidige wetten en richtlijnen van kracht.